

IVa.3. КРАЉИЦА СИМОНИДА

фреска из католикона манастира Грачанице, око 1320, копија
копирала Олга Тиран, 1964
казеинска темпера на препарираним ланеном платну, $3,57 \times 1,22 = 4,355$ m
Натпис: СИМОНИДА КРАЉИЦА И ПАЛЕОЛОГИНА ДЪЩИ Ц(А)РТА АНДРОНИКА ПАЛЕОЛОГА
Галерија фресака Народног музеја у Београду, инв. бр. 27_702

Краљица Симонида, супруга српског краља Милутина и кћи византијског цара Андроника II Палеолога, приказана је у Благовештенској цркви у Грачаници у доњој зони пролаза између припрате и наоса на северној страни. Њен портрет чини целину са представом краља Милутина, који је насликан преко пута ње, на јужној страни поменутог пролаза. Покрај Симониде је исписан натпис у којем је истакнуто да је она из рода Палеолога, славне византијске породице: *Симонида, краљица Палеологина, кћер цара Андроника Палеолога*. Византијска принцеза и српска краљица Симонида представљена је у фронталном ставу, с нимбом око главе. У десној руци она држи жезло, док је левица подигнута у молитви. Приказана је као млада жена овалног лица, лучних обрва, дугог и танког носа и малих уста. На глави носи високу отворену круну зупчасто завршену и украшену бисерима и драгим камењем. Круну на главу Симониде, као и на представи њеног супруга, ставља Христос посредством анђела. Испод круне

је тканина која покрива њену косу и пада на рамена. Симонидино идеализовано, љупко и отмено лице изведено је с великом пажњом, сликано светлоружичастим окером и уоквирено црвеносмеђом контуром. На ушима краљице су крупне минђуше кружног облика с бисерима. Симонида је одевена у гранцу, дугачку црвену хаљину широких дугих рукава преко које је пребачен плашт. Тканина хаљине је прекривена ромбоидним пољима у којима су флорални мотиви. Манијакис је декорисан бисерима и драгуљима. Извођење портрета краљице Симониде, као и осталих зидних слика у Грачаници, приписано је Михаилу Евтихијевом, сликару солунског порекла, који је са својим сарадницима живописао грачанички катедрални храм око 1320. године.

ЛИТЕРАТУРА: Тодић, *Грачаница*, 108, 170–171, 206, Т. XVIII, сл. 105; исти, *Српско сликарство*, 57–59, 254–255, 333, сл. 20.

ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ

